

Original Article / Araştırma Makalesi

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ
İLETİŞİM BECERİSİ VE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNE ETKİSİ**
**The Effect of Social Media Addiction on Communication Skills and Academic
Achievement Levels in Nursing Students**

Ali KAPLAN¹

Cevriye ÖZDEMİR²

^{1,2}Kayseri Üniversitesi, İncesu Ayşe ve Saffet Arslan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kayseri

Geliş Tarihi / Received: 04.08.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 25.10.2022

ÖZ

Çalışma, hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının iletişim becerilerine ve akademik başarı düzeylerine etkisinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci Mart-Mayıs 2022 tarihleri arasında Erciyes ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümlerinde öğrenim gören 402 öğrenci ile tamamlanmıştır. Veriler Tanımlayıcı Özellikler Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - (Yetişkin Formu) ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler ile pearson korelasyon testi kullanılmış ve $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Aile ilişkisi kötü olan, sigara ve alkol kullanan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Aile ve arkadaş ilişkisi kötü olan, sigara kullanan, üniversiteye yeni başlayan ve yaşı daha küçük olan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Üniversiteye yeni başlayan, yaşı daha küçük olan ve erkek öğrencilerin ise akademik başarı düzeylerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile akademik başarı ve iletişim beceri düzeyleri arasında negatif yönlü ileri düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı arttıkça iletişim becerileri ve akademik başarı düzeyleri olumsuz etkilenmektedir. İletişim becerisinin düşük olması akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: Akademik başarı, Hemşirelik, İletişim becerisi, Öğrenci, Sosyal medya bağımlılığı.

ABSTRACT

The study has been conducted in descriptive and cross-sectional type in order to determine the effect of social media addiction on communication skills and academic achievement levels of nursing students. The data collection process of the study has been completed with 402 students studying at Erciyes and Nuh Naci Yazgan University Faculty of Health Sciences Nursing Departments between March-May 2022. Data have been collected by using Descriptive Characteristics Form, Social Media Addiction Scale - (Adult Form) and Communication Skills Scale. Descriptive statistics and Pearson correlation test have been used in data analysis and $p<0.05$ value was considered statistically significant. It has been found that the social media addiction levels of students who had bad family relations and who used cigarettes and alcohol were higher. It has been determined that the communication skills of the students who; have bad family and friend relations, smoke, are new to university and are younger, have lower communication skills. It has been determined that the academic achievement levels of the younger students and male students who have newly started to university are lower. In addition, it has been found that there is a negative and highly significant relationship between students' social media addiction levels, academic achievement levels and communication skill levels. As the result, as social media addiction increases in nursing students, communication skills and academic achievement levels are negatively affected. Low communication skills affect academic achievement negatively.

Keywords: Academic achievement, Communication skill, Nursing, Social media addiction, Student.

GİRİŞ

Sosyal medya, siber çağda mekan ve zaman kısıtlaması olmaksızın insanların yeni arkadaşlar edinmelerini, kültürel ve sosyal ihtiyaçları karşılamalarını sağlayan platformlardır (Cheng, Lau ve Luk, 2020). Sosyal medyanın bir parçası olan sosyal ağların çok yaygın hale geldiği ve hiç sahip olmayanların damgalanma eğiliminde olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Kumar, Banik ve Islam, 2019). Sosyal ağlar, sosyal ve kültürel ihtiyaçları karşılamının yanı sıra, bireylerin mobil cihazlar aracılığıyla sosyal faaliyetlerde bulunmalarına, bu sanal topluluklardaki aktivitelerini takip etmelerine ve diğer insanlarla etkileşime girmelerine olanak sağlamaktadır (Thomas, 2018). Çalışmalar, sosyal medya kullanım oranının iletişim kurmak amacıyla COVID-19 pandemi döneminde arttığını göstermektedir (Çerçi, Canöz ve Canöz, 2020; Dikmen, 2021).

Pandemi döneminin etkisiyle bireyler, mobil cihazların geniş kullanım yelpazesıyla birlikte yüz yüze olmaktansa internet üzerinden iletişim kurmayı giderek daha fazla tercih etmektedir (Chou, Condrón ve Belland, 2005). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmasına göre Türkiye’de 16-74 yaşları arasındaki kişilerde internet kullanım oranı 2020 yılında %79 iken, 2021 yılında bu oran %82.6’ya çıkmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2021). Facebook, Instagram, WhatsApp, YouTube vb. sosyal medya kullanımının yaygınlaşması birçok kullanıcının farkına bile varmadan bağımlı hale gelmesine neden olmuştur (Hou, Xiong, Jiang, Song ve Wang, 2019). Bu platformlar popülerlikleri ve işlevleri nedeniyle özellikle öğrenciler için günlük yaşamda vazgeçilmez bir unsur olmuştur (Abd Rahman, 2014). Gençlerde yoğun sosyal medya kullanımının bir sonucu olarak bağımlılık belirtileri gelişme riskinin olduğu bilinmektedir (Kuss ve Griffiths, 2017).

Sosyal medya platformları sundukları çekici işlevlere rağmen birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Yapılan çalışmalarda sosyal medya bağımlılığının sosyal ilişkilerde azalma (Müller vd., 2016), uyku sorunları (Wolniczak vd., 2013), düşük yaşam doyumu (Blachnio, Przepiorka, Senol-Durak, Durak ve Sherstyuk, 2017) ve benzeri sorunların yaşanmasına neden olduğu gösterilmiştir. Bu sorunlardan biri kişiler için hayati öneme sahip olan iletişim etkinliği ile ilgilidir (Abd Rahman, 2014; Thomas, 2018). Örneğin kişilerde iletişimin azalması ve yüz yüze etkileşimin engellenmesi gibi sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunlar özellikle hemşirelik gibi iletişimin büyük önem arz ettiği mesleklerde daha da önem kazanmaktadır (Açıkgöz, Ezen, Emir, ve Özkaraman, 2019; PsychGuides, 2018). Hemşirelik, biyopsikososyal bir varlık olan insanın ihtiyaçlarına hizmet etmeye odaklanmaktadır. Bu doğrultuda sözlü ve sözsüz iletişimin hemşirelik hizmetindeki önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Literatürde hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya platformlarını aktif olarak kullandıkları bildirilmektedir (Küçükkaya, Özdemir ve Kahyaoğlu Süt, 2022; Tunç, Atay Doyğacı ve Karadağ, 2020). Bu durum son zamanlarda artan sosyal medya kullanımının hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde iletişim becerilerini olumsuz etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Akademik başarı, üniversite öğrencileri tarafından hem kişisel gelişim hem de öğrenme sürecinin başarılması olarak algılanmaktadır (Cachia, Lynam ve Stock, 2018). Akademik başarı düzeyinin yüksek olması eğitimin tüm seviyelerinde ana hedefler arasında yer almaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi önem arz etmektedir (Hayat, Shateri, Amini ve Shokrpour, 2020). Akademik başarı çeşitli etkenlerden etkilenmekte olup günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte sosyal medya kullanımı ile bu etki artmaktadır (Küçükkaya vd., 2022). Sosyal medya bağımlılığının, sosyal medyayı en çok kullanan grup olan öğrencilerde öğrenme etkinliğini azalttığı kanıtlanmıştır (Çelikkalp, Bilgiç, Temel ve Varol, 2020). Bu yüzden öğrenme etkinliğindeki azalmanın akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak çalışmada, hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının iletişim becerilerine ve akademik başarı düzeylerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Türü

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının iletişim becerisi ve akademik başarı düzeylerine etkisinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma, Kayseri’de Hemşirelik bölümü bulunan Erciyes Üniversitesi ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültelerinde Mart-Mayıs 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Erciyes ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümlerinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 1169 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçiminde evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve toplamda 402 öğrenciden geri dönüş alınmıştır. Araştırmanın gücünü hesaplamak için G*Power programında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puan ortalaması kullanılmış ve yapılan hesaplama sonucunda etki büyüklüğü 0.21 çıkmıştır (Cohen, 1988). Bu doğrultuda effect size:

0.21, n:402 ve alfa:0.05 alınarak yapılan post power analizi sonucunda çalışma gücü %98 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri Mart 2022 ve Mayıs 2022 tarihleri arasında Kişisel Bilgi Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) ve İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) kullanılarak toplanmıştır. Erciyes Üniversitesi ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Hemşirelik Bölümünün tüm sınıf derecelerinde öğrenim gören öğrencilere ders öncesi araştırmacılar tarafından bilgilendirilme yapılmıştır. Daha sonra araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden bilgilendirilmiş gönüllü onamları alınmış ve ortalama 15 dakika süren veri toplama formunu doldurmaları istenmiştir.

Tanımlayıcı Özellikler Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen formda katılımcıların tanımlayıcı özellikleri, genel akademik not ortalaması (GANO), aile ve arkadaş ilişkileri ile ilgili toplam 15 soru bulunmaktadır.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - (Yetişkin Formu)

Ölçek, 18-60 yaş aralığındaki yetişkinlerin sosyal medya bağımlılıklarını ölçebilmek üzere Şahin ve Yağcı tarafından 2017 yılında geliştirilen bir ölçme aracıdır. SMBÖ-YF toplam 20 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. 1-11'inci maddeler sanal tolerans alt boyutunu, 12-20'inci maddeler ise sanal iletişim alt boyutunu ifade etmektedir. Ölçek "Bana hiç uygun değil(1)", "Bana uygun değil(2)", "Kararsızım(3)", "Bana uygun(4)", "Bana çok uygun(5)" şeklinde 5'li likert tipi derecelerden oluşmaktadır. Ölçeğin 5. ve 11. maddeleri ters puanlanmakta olup, ölçekten en yüksek 100, en düşük 20 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan toplam puanın arttıkça sosyal medya bağımlılık düzeyi artmaktadır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha değeri 0.94 olarak bulunmuştur (Şahin ve Yağcı, 2017). Araştırmada, ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.91 olarak belirlenmiştir.

İletişim Becerileri Ölçeği

Owen ve Bugay tarafından 2014 yılında geliştirilen ölçek, 25 madde ve 4 alt boyuttan (İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler, Kendini İfade Etme, Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim, İletişim Kurmaya İsteklilik) oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi (Hiçbir Zaman, Nadiren, Bazen, Sıklıkla, Her Zaman) puanlamaya sahiptir. Ölçekte ters puanlanan madde yer almamakta olup, alınabilecek en yüksek puan 125 en düşük puan ise 25'dir. Puanın yüksek

olması araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek, düşük olması ise iletişim becerilerinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını “ $\alpha=0.88$ ” olduğu belirlenmiştir (Owen ve Bugay, 2014). Araştırmada, ölçek Cronbach Alpha değeri 0.95 olarak belirlenmiştir.

Veriler, IBM SPSS Statistics 23.0 (IBM Corp., Armonk, New York, ABD) istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Verilerin normalliğini belirlemek için Shapiro Wilk testi kullanılmıştır. Bağımsız iki grup karşılaştırılması sırasında normal dağılım gösteren veriler Bağımsız Örneklem t testi ile normal dağılmayan veriler ise Mann Whitney-U testi ile analiz edilmiştir. Üç ve daha fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren veriler için Tek Yönlü Varyans Analizi, normal dağılım göstermeyen veriler için Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Anlamlı çıkan verilere, Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda çoklu karşılaştırma testi olarak post-hoc testi Kruskal Wallis Testi sonucunda ikiden fazla karşılaştırmada ise Dunn’s testi uygulanmıştır. SMBÖ-YF, İBÖ ve genel akademik not ortalaması arasındaki ilişkiyi, bu ilişkinin yönünü ve şiddeti ile ilgili bilgileri istatistiksel olarak değerlendirmek içinde Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm karşılaştırmalarda $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce Kayseri Üniversitesi etik kurulundan 04.10.2021 tarih ve 62 sayı ile etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca çalışmanın yürütüldüğü üniversitelerin Sağlık Bilimleri Fakültelerinden kurum izinleri alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce, çalışmaya katılan tüm öğrencilere araştırmanın amacı açıklanmıştır. Ayrıca araştırmadan elde edilen verilerin gizli tutulacağı ve sadece bilimsel amaçlarla kullanılacağı belirtilmiştir. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerden yazılı bilgilendirilmiş gönüllü onamları alınmıştır. Çalışmanın tüm aşamalarında “Helsinki Deklarasyonu Prensipleri’ne uyulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri İle Ölçekler ve Akademik Başarı Düzeyi Arasındaki İlişki (n=402)

Tanımlayıcı Özellikler	n(%)	SMBÖ-YF		İBÖ		GANO	
		$\bar{x} \pm Ss$	p	$\bar{x} \pm Ss$	p	$\bar{x} \pm Ss$	p
Sınıf							
1. Sınıf	148(36.8)	59.20 \pm 14.00		92.35 \pm 21.23 ^a		2.45 \pm 0.48 ^a	
2. Sınıf	133(33.1)	56.90 \pm 14.04	0.180	93.87 \pm 18.44 ^{ab}	0.000	3.15 \pm 0.42 ^b	0.000
3. Sınıf	76(18.9)	55.02 \pm 15.74		99.94 \pm 13.97 ^{bc}		2.99 \pm 0.45 ^b	
4. Sınıf	45(11.2)	56.08 \pm 14.21		105.28 \pm 15.33 ^c		2.99 \pm 0.45 ^b	

Yaş							
18-20	234(58.2)	58.14 ± 14.51	0.165	93.73 ± 20.03	0.012	2.76 ± 0.58	0.000
≥21	168(41.8)	56.12 ± 14.24		98.52 ± 16.95		2.96 ± 0.46	
Cinsiyet							
Kadın	340(84.6)	57.00 ± 14.04	0.333	95.88 ± 18.03	0.711	2.88 ± 0.54	0.002
Erkek	62(15.4)	58.93 ± 16.34		94.91 ± 23.42		2.65 ± 0.53	
Medeni Durum							
Bekar	399(99.3)	57.29 ± 14.34	0.838	95.70 ± 18.82	0.719	2.84 ± 0.54	0.912
Evli	3(0.7)	59.00 ± 26.85		99.66 ± 37.16		2.88 ± 0.33	
Barınma Yeri							
Yurt	172(42.8)	57.18 ± 15.59	0.765	95.19 ± 19.76	0.541	2.79 ± 0.56	0.256
Ev	86(21.4)	58.27 ± 14.62		94.54 ± 19.85		2.88 ± 0.52	
Aile yanında	144(35.8)	56.86 ± 12.81		97.10 ± 17.35		2.88 ± 0.53	
Maddi Durum							
Gelir giderden az	130(32.3)	57.75 ± 15.18	0.818	96.00 ± 19.94	0.806	2.87 ± 0.52	0.248
Gelir gidere denk	244(60.7)	56.95 ± 14.42		95.36 ± 18.93		2.81 ± 0.57	
Gelir giderden fazla	28(7.0)	58.28 ± 10.55		97.75 ± 13.91		2.98 ± 0.35	
Sosyal Medya Kullanma Durumu							
Evet	377(93.8)	58.02 ± 13.85	0.000	95.56 ± 18.82	0.475	2.84 ± 0.54	0.478
Hayır	25(6.2)	46.48 ± 18.30		98.36 ± 20.83		2.92 ± 0.58	
Sigara Kullanma Durumu							
Evet	60(14.9)	65.08 ± 15.47	0.000	90.21 ± 23.87	0.014	2.74 ± 0.54	0.126
Hayır	342(85.1)	55.93 ± 13.80		96.70 ± 17.79		2.86 ± 0.54	
Alkol Kullanma Durumu							
Evet	28(7.0)	63.28 ± 15.31	0.023	97.17 ± 20.11	0.677	2.87 ± 0.46	0.773
Hayır	374(93.0)	56.85 ± 14.27		95.63 ± 18.86		2.84 ± 0.55	

a, b, c üst simgeleri grup içindeki farkı göstermekte olup aynı harfler grup içi fark olmadığını farklı harfler ise grup içi fark olduğunu göstermektedir.

Tablo 1’de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile ölçekler ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişki verilmiştir. Buna göre; öğrencilerin %36.8’i birinci sınıfta, %58.2’si 18-20 yaşları arasında, %84.6’sı kadın, %99.3’ü bekâr ve %42.8’i üniversite eğitimleri sırasında özel ya da devlet yurtlarında kalmaktadır. Ayrıca öğrencilerin %60.7’si gelirinin giderine denk olduğunu, %93.8’i sosyal medya kullandığını, %14.9’u sigara kullandığını ve %7.0’ı alkol kullandığını ifade etmiştir. Sosyal medya, sigara ve alkol kullanan öğrencilerin SMBÖ-YF puanının daha yüksek ve farkında istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf, yaş ve sigara kullanma durumları ile İBÖ toplam puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin GANO puanı ile tanımlayıcı özellikleri arasında yapılan analiz sonucunda sınıf, yaş ve cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Aile ve Arkadaş İlişisine Ait Bazı Tanımlayıcı Özellikleri İle Ölçekler ve Akademik Başarı Düzeyi Arasındaki İlişki (n=402)

Tanımlayıcı Özellikler	n(%)	SMBÖ-YF		İBÖ		GANO	
		$\bar{x} \pm Ss$	p	$\bar{x} \pm Ss$	p	$\bar{x} \pm Ss$	p
Aile Tipi							
Çekirdek	339(84.3)	56.89 ± 14.45	0.193	96.10 ± 19.00	0.375	2.86 ± 0.55	0.074
Geniş	63(15.7)	59.47 ± 14.11		93.79 ± 18.60		2.73 ± 0.50	
Anne Öğrenim Durumu							
İlköğretim	219(54.5)	56.49 ± 14.94	0.277	96.75 ± 17.54	0.123	2.87 ± 0.53	0.494
Ortaöğretim	134(33.3)	57.61 ± 13.04		95.93 ± 20.38		2.81 ± 0.57	
Lisans ve üstü	49(12.2)	60.08 ± 15.46		90.65 ± 20.35		2.80 ± 0.54	
Baba Öğrenim Durumu							
İlköğretim	128(31.8)	55.06 ± 13.73	0.082	96.58 ± 19.11	0.521	2.88 ± 0.53	0.306
Ortaöğretim	186(46.3)	57.94 ± 14.86		96.10 ± 17.61		2.86 ± 0.53	
Lisans ve üstü	88(21.9)	59.20 ± 14.18		93.73 ± 21.31		2.77 ± 0.57	
Aile İlişkisi							
Çok iyi	167(41.5)	54.19 ± 14.66 ^a	0.001	100.97 ± 17.99 ^a	0.000	2.89 ± 0.51	0.389
İyi	138(34.3)	57.60 ± 13.70 ^{ab}		94.32 ± 17.88 ^b		2.84 ± 0.54	
Normal	90(22.4)	62.17 ± 13.81 ^b		88.80 ± 19.55 ^b		2.78 ± 0.60	
Kötü	3(0.7)	62.66 ± 19.34 ^{ab}		89.33 ± 28.74 ^{ab}		2.44 ± 0.07	
Çok kötü	4(1.0)	63.00 ± 8.60 ^{ab}		86.75 ± 17.44 ^{ab}		2.89 ± 0.44	
Arkadaş İlişkisi							
Çok iyi	138(34.3)	57.25 ± 15.53	0.669	99.80 ± 19.60	0.001	2.89 ± 0.52	0.559
İyi	188(46.8)	56.82 ± 13.54		95.21 ± 17.99		2.84 ± 0.56	
Normal	70(17.4)	58.01 ± 14.80		90.95 ± 18.48		2.77 ± 0.55	
Kötü	4(1.0)	67.25 ± 9.60		75.50 ± 10.37		2.65 ± 0.64	
Çok kötü	2(0.5)	60.50 ± 9.19		72.00 ± 4.24		2.60 ± 0.09	

a, b üst simgeleri grup içindeki farkı göstermekte olup aynı harfler grup içi fark olmadığını farklı harfler ise grup içi fark olduğunu göstermektedir.

Tablo 2’de öğrencilerin aile ve arkadaş ilişkisine ait bazı tanımlayıcı özellikleri ile ölçekler ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişki yer almaktadır. Elde edilen verilerde öğrencilerin %84.3’ünün çekirdek aile tipinde, %54.5’inin annesinin eğitim durumunun ilköğretim düzeyinde, %46.3’ünün babasının eğitim durumunun ortaöğretim düzeyinde, %41.5’nin aile ilişkisinin çok iyi ve %34.3’ünün arkadaş ilişkisinin çok iyi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca aile ilişkisi ile SMBÖ-YF toplam puan arasında, aile ve arkadaş ilişkisi ile İBÖ toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin GANO, SMBÖ-YF, İBÖ ve Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi (n=402)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
(1) GANO	1								
(2) SMBÖ-YF Toplam	-.341**	1							
(3) SMBÖ-YF Sanal Tolerans	-.322**	.917**	1						
(4) SMBÖ-YF Sanal İletişim	-.303**	.918**	.685**	1					
(5) İBÖ-YF Toplam	.176**	-.375**	-.328**	-.360**	1				
(6) İBÖ İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler	.191**	-.374**	-.319**	-.368**	.955**	1			
(7) İBÖ Kendini İfade Etme	.121*	-.315**	-.282**	-.296**	.881**	.755**	1		
(8) İBÖ Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	.154**	-.379**	-.325**	-.371**	.969**	.907**	.855**	1	
(9) İBÖ İletişim Kurmaya İsteklilik	.159**	-.288**	-.271**	-.257**	.876**	.754**	.761**	.805**	1

(*) p<0.05; (**) p<0.01

Tablo 3’te öğrencilerin GANO, SMBÖ-YF, İBÖ ve alt boyutlarının toplam puanları arasındaki korelasyon analizi yer almaktadır. İstatistiksel olarak SMBÖ-YF toplam puanı ile GANO, İBÖ toplam puanı ve tüm alt boyutları arasında negatif yönlü ileri düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin GANO puanı ile İBÖ toplam puanı ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu da tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının iletişim becerilerine ve akademik başarı düzeylerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma bulguları literatür doğrultusunda aşağıda tartışılmıştır. Çalışmaya dahil edilen hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerinin literatürde yer alan hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir (Açıkgöz vd., 2019; Kırca ve Kutlutürkan, 2019; Sögüt, Cangöl ve Dinç, 2018).

Beyin sisteminin kronik bir işlev bozukluğu olarak tanımlanan bağımlılık kavramı son zamanlarda akıllı telefonların yaygınlaşması birlikte, en yaygın internet bağımlılığı türü haline gelen sosyal medya bağımlılığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çoğu bağımlılık gibi, sosyal medya bağımlılığı da aşırı kullanım ve bundan kaçınmada zorluk olarak kendini göstermektedir (Fidan, 2016). Yapılan çalışmalarda sosyal medyada geçirilen süre arttıkça bağımlılık düzeyinin arttığını gösterilmektedir (Küçükkaya vd., 2022; Albayrak, 2020; Açıkgöz vd., 2019). Çalışma bulgularımızda da benzer şekilde sosyal medya kullanan öğrencilerin SMBÖ-YF puanının anlamlı düzeyde yüksek çıktığı belirlenmiştir.

Çalışma bulgularımız ülkemizde üniversite öğrencilerine yönelik yapılan birçok çalışma sonuçlarına benzer şekilde, öğrencilerde sosyal medya bağımlılığının önemli risk oluşturacak kadar arttığını ortaya koymaktadır (Ünver, Benli ve Ünver, 2021; Bilgili, 2018). Bağımlılığın artmasıyla bireylerde birçok fiziksel ve psikolojik sorunlar yaşanabilmektedir (Küçükkaya vd., 2022). Yapılan araştırmalar sonucunda, internet bağımlılığı olan öğrencilerin bağımlılık yapan maddelere daha fazla maruz kaldığı ve internet bağımlılığının madde bağımlılığıyla birlikte görülme sıklığının %38 olduğu saptanmıştır (Ko vd., 2006; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Alaçam ve diğerleri üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada sigara ve alkol kullananlarda sosyal medya bağımlılığının daha çok görüldüğü belirlenmiştir (Alaçam, Çulha Ateşci, Şengül ve Tümkaya, 2015). Araştırmamızda da benzer şekilde sigara ve alkol kullanan hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılık düzeyinin yüksek olduğu bulunmuştur. Fakat Açıkgöz ve diğerleri yaptığı çalışmada ise sigara ve alkol kullanımı ile sosyal medya

bağımlılığı arasında önemli bir ilişki saptanmamıştır (Açıkgöz vd., 2019). Sosyal medyanın sigara ve alkol bağımlılığına benzer düzeneklerle bağımlılığa yatkınlık sağladığı ve bu yüzden bağımlılığa yatkın olan kişilerde sosyal medya bağımlılığının da yüksek olduğu varsayılmıştır. Sonuç olarak özellikle öğrencilerde sosyal medya bağımlılığın önlenmesine yönelik geliştirilecek stratejilerde, eşlik eden diğer bağımlılıklarında göz önünde tutulmasının önemli olacağı düşünülmektedir.

Aile ilişkileri iyi olmayan öğrenciler sosyal medyaya daha çok yönelmekte veya tam tersi sosyal medyaya bağımlılığı olan öğrenciler aile ile daha az zaman geçirmekte ve aile içi ilişkileri bozulmaktadır (Çırak, Yetiş ve Gürbüz, 2018; Demir ve Kutlu, 2016). Araştırmamızda aile ilişkisi kötü olan hemşirelik öğrencilerinin SMBÖ-YF toplam puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Çalışmalar sosyal medya kullanım süresinin artmasının kişisel yaşamda sorunlara yol açtığı, aile üyeleri ve arkadaşların ihmal edilmesine neden olduğunu göstermektedir (Açıkgöz vd., 2019; Küçükkaya vd., 2022).

Hemşirelerin iletişim becerilerini geliştirmeleri hasta bakımı ve hasta memnuniyeti için çok önemlidir (Kırca ve Kutlutürkan, 2019). Bu yüzden hemşirelik öğrencilerinin mesleklerine başlamadan önce bu becerilerinin incelenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Çalışmamızda araştırmaya dahil edilen hemşirelik öğrencilerinin İBÖ ile yaş, sınıf, sigara kullanma durumu, aile ve arkadaş ilişkisi arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır (Tablo 1, Tablo 2). Üniversiteye yeni başlamış ve daha küçük yaşta hemşirelik öğrencilerinin, iletişim konusunda daha az eğitim almaları ve daha az tecrübeli olmaları nedeniyle iletişim becerilerinin daha düşük olabileceği düşünülmektedir. Turgut ve diğerleri yapmış olduğu çalışmada da üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir (Turgut, Kutlu ve Mut, 2018). Yapılan çalışmalar gençlerin sigara ve alkol benzeri maddelere başlama nedenlerinin buldukları ortama ayak uydurma, dışlanmama, teklif edilen maddeleri kullanmaya hayır diyememe gibi yetersiz iletişim becerilerinden kaynaklandığını göstermektedir (Anbarlouei vd., 2018; Harakeh, Scholte, Vermulst, Vries ve Engels, 2010). Çalışmamızda da sigara kullanan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Kişilerarası ilişkide iyi olduğunu düşünen kişilerin iletişim becerilerinin daha iyi olduğu kanıtlanmıştır. Yapılan bir çalışmada da çalışmamıza benzer şekilde aile ve arkadaş ilişkisi iyi olan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Sögüt vd., 2018). Buradan yola çıkılarak aile ve arkadaş ilişkilerinde iyi olmanın iletişim davranışlarını da olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Katılımcıların tanımlayıcı özellikleri ile GANO puanları arasındaki ilişki incelendiğinde sınıf, yaş ve cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı değere sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 1). Yapılan çalışmalarda çalışmamıza benzer şekilde akademik başarı ile sınıf ve cinsiyet arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu ve kadınların akademik başarılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Küçükkaya vd., 2022; Wan Chik vd., 2012). Hemşirelik öğrencilerine yönelik yapılan bir çalışmada sosyal medyada geçirilen süre nedeniyle akademik başarı düzeyinin olumsuz etkilendiği bildirilmiştir (Küçükkaya vd., 2022). Araştırmamızda üniversiteye yeni başlayan ve daha küçük yaşta hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri daha fazla olduğu için akademik başarı düzeylerinin daha düşük olduğu düşünülmektedir. Ayrıca üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yeni sisteme uyum sürecinden dolayı da akademik başarılarının olumsuz etkilendiği varsayılmıştır. Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere sürece ilişkin öncelikli olarak oryantasyon programlarının düzenlenmesi ve sonrasında bağımlılıkla mücadele gibi konularda eğitimler verilmesi öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkileyebilir.

Çalışmaya dahil edilen hemşirelik öğrencilerinin GANO, SMBÖ-YF ve İBÖ toplam puanları arasındaki korelasyon analizi Tablo 3'te yer almaktadır. İstatistiksel olarak SMBÖ-YF ile GANO ve İBÖ toplam puanları arasında negatif yönde ileri düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medya uygulamalarının eğitsel amaçlar doğrultusunda kullanılma durumu özellikle COVID-19 pandemisi nedeniyle ön plana çıkmıştır (Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin, 2020). Yapılan bir çalışmada, sosyal medya kullanımının eğitim amaçlı kullanıldığında akademik gelişime olumlu etkisinin olacağı, aksi durumda olumlu katkısının olmadığı tespit edilmiştir (Fidan ve Kuzhan, 2022). Üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada araştırmamıza benzer şekilde, sosyal medya kullanıcılarının ders çalışmaya daha az vakit ayırdıkları ve akademik başarı düzeylerinin ortalamasının altında olduğu bulunmuştur (Kirschner ve Karpinski, 2010). Literatürde sosyal medya kullanımının iletişim becerilerini olumsuz etkilediği kanıtlanmıştır (Ikachoi, 2017). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada düşük iletişim becerisine sahip öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının yüksek olduğu bildirilmiştir (Ayar ve Gürkan, 2022). İletişim becerilerine yönelik yaşanan problemler bireyleri içe kapanmaya ve sosyal medya benzeri sanal internet dünyasına itmektedir (Ekşi ve Ümmet, 2013). Bu sonuçlara göre sosyal medya bağımlılığının iletişim becerilerini olumsuz yönde etkilediği veya tam tersi iletişim becerileri azaldıkça bireylerin sosyal medya bağımlısı olma ihtimalinin artacağı anlamı çıkarılabilir. Ayrıca araştırmamızda öğrencilerin İBÖ ile GANO toplam puanı arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Üniversite

öğrencilerinin akademik başarısına iletişim becerilerinin olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada iletişim beceri seviyesi yükseldikçe akademik başarı düzeylerinin de yükseldiği belirlenmiştir (Taşlıyan, Hırlak ve Harbalıoğlu, 2015). Bu sonuçlar çalışma bulgularımızı desteklemektedir.

SONUÇ

Hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı arttıkça iletişim becerileri ve akademik başarı düzeyleri olumsuz etkilenmektedir. İletişim becerisinin düşük olması akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir. Ayrıca aile ilişkisi kötü olan, sigara ve alkol kullanan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu, aile ve arkadaş ilişkisi kötü olan, sigara kullanan, üniversiteye yeni başlayan ve yaşı daha küçük olan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha düşük olduğu, üniversiteye yeni başlayan, yaşı daha küçük olan ve erkeklerin akademik başarılarının daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelik bölümü öğrencilerinin sosyal medyayı doğru kullanmaları amacıyla, uluslararası hemşirelik dernekleri tarafından hazırlanan sosyal medya kullanım rehberlerinin ders müfredatına entegre edilmesi, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilecek uygulamaların artırılması ve akademik başarı düzeylerini artıracak ilgili alanda müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Teşekkür

Araştırmaya katılan tüm hemşirelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Abd Rahman, S. H. (2014). Can't Live without my FB, LoL: The Influence of social networking sites on the communication skills of TESL Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 134, 213-219. doi:10.1016/j.sbspro.2014.04.241
- Açıkgöz, A., Ezen, M., Emir, B. ve Özkaraman, A. (2019). Effect of social media dependence of nursing students on communication skills. *Kocaeli Med J*, 8(1), 130-140. doi:10.5505/ktd.2019.04934
- Alaçam, H., Çulha Ateşçi, F., Şengül, A. ve Tümkaya, S. (2015). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının sigara ve alkol kullanımı ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Derg.*, 16(6), 383-388. doi:10.5455/apd.172340
- Albayrak, E. (2020). Sosyal medya platformlarında dijital detoks: Deneysel bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 44, 252-266.
- Anbarlouei, M., Sarbakhsh, P. ve Dadashzadeh, H. (2018). Cigarette and hookah smoking and their relationship with self-esteem and communication skills among high school students. *Health Promot Perspect*, 8(3), 230-236. doi:10.15171/hpp.2018.31
- Ayar, D. ve Gürkan, K. (2022). The effect of nursing students' smartphone addiction and phubbing behaviors on communication skill. *CIN: Computers Informatics Nursing*, 40(4), 230-235. doi:10.1097/CIN.0000000000000834

- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Bilgiler, H. (2018). Sosyal medya kullanımı ile sosyal medya bağımlılık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Ege Üniversitesi örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(4), 351-369. doi:10.17680/erciyesiletisim.420632
- Blachnio, A., Przepiorka, A., Senol-Durak, E., Durak, M. ve Sherstyuk, L. (2017). The role of personality traits in Facebook and internet addictions: A study on Polish, Turkish, and Ukrainian samples. *Computers in Human Behavior*, 68, 269-275. doi: 10.1016/j.chb.2016.11.037
- Cachia, M., Lynam, S. ve Stock, R. (2018). Academic success: Is it just about the grades?. *Higher Education Pedagogies*, 3(1), 434-439.
- Cheng, C., Lau, Y. C. ve Luk, J. (2020). Social capital–accrual, escape-from-self, and time-displacement effects of internet use during the COVID-19 stay-at-home period: Prospective, quantitative survey study. *J Med Internet Res*, 22(12), e22740. doi:10.2196/22740
- Chou, C., Condron, L. ve Belland, J. (2005). A Review of the research on internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17, 363-388.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. 2nd edn. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Çelikkalp, U., Bilgiç, Ş., Temel, M. ve Varol, G. (2020). The smartphone addiction levels and the association with communication skills in nursing and medical school students. *Journal of Nursing Research*, 28(3), e93. doi:10.1097/jnr.0000000000000370
- Çerçi, Ü., Canöz, N. ve Canöz, K. (2020). COVID-19 krizi döneminde bilgilendirme aracı olarak sosyal medya kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 184-198.
- Çırak, Z., Yetiş, G. ve Gürbüz, P. (2018). Üniversite öğrencilerinin internet kullanımlarının aile ilişkileri ve sorumluluklarını yerine getirmelerindeki etkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 6(2), 1-8.
- Demir, Y. ve Kutlu, M. (2016). The relationship between loneliness and depression: mediation role of internet addiction. *Educational Process: International Journal*, 5(2), 97-105. doi:10.12973/edupij.2016.52.1
- Dikmen, M. (2021). COVID-19 pandemisinde üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerinin sosyal medya bağımlılığı üzerindeki rolünün incelenmesi: bir yapısal eşitlik modeli. *Journal of Dependence*, 22(1), 20-30. doi:10.51982/bagimli.790750
- Ekşi, F. ve Ümmet, D. (2013). Bir kişilerarası iletişim problemi olarak internet bağımlılığı ve siber zorbalık: psikolojik danışma açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 91-115.
- Fidan, H. (2016). Mobil Bağımlılık Ölçeğinin geliştirilmesi ve geçerliliği: Bileşenler modeli yaklaşımı. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3(3), 433-469. doi:10.15805/addicta.2016.3.0118
- Fidan, M. ve Kuzhan, M. (2022). Sosyal medya uygulamalarının öğrencilerin akademik ve iletişim becerilerine etkisinin değerlendirilmesi: Mesleki ve teknik Anadolu lisesi örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 81-97.
- Harakeh, Z., Scholte, R., Vermulst, A., Vries, H. ve Engels, R. (2010). The relations between parents' smoking, general parenting, parental smoking communication, and adolescents' smoking. *Journal of Research on Adolescence*, 20(1), 140-165. doi:10.1111/j.1532-7795.2009.00626.x
- Hayat, A. A., Shateri, K., Amini, M. ve Shokrpour, N. (2020). Relationships between academic self-efficacy, learning-related emotions, and metacognitive learning strategies with academic performance in medical students: a structural equation model. *BMC Medical Education*, 20(1), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s12909-020-01995-9>

- Hou, Y., Xiong, D., Jiang, T., Song, L. ve Wang, Q. (2019). Social media addiction: Its impact, mediation, and intervention. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 13(1), 4. doi:10.5817/CP2019-1-4
- Ikachoi, D. (2017). Relationship between social media use and communication skills of undergraduate students in Tanzania. (Doctor of Philosophy). Jomo Kenyatta University of Agriculture And Technology.
- Kırca, K. ve Kutlutürkan, S. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin iletişim becerilerine etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 81-85. doi:10.30934/kusbed.523924
- Kirschner, P. ve Karpinski, A. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237-1245. doi:10.1016/j.chb.2010.03.024
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C., Chen, S. H., Wu, K. ve Yen, C. F. (2006). Tridimensional personality of adolescents with internet addiction and substance use experience. *Can J Psychiatry*, 51(14), 887-894. doi:10.1177/070674370605101404.
- Kumar, B., Banik, P. ve Islam, M. (2019). Social network, Facebook use and loneliness: a comparative analysis between public and private university students in Bangladesh. *International Journal of Psychological and Brain Sciences*, 4(2), 20-28. doi:10.11648/j.ijpbs.20190402.13
- Kuss, D. ve Griffiths, M. (2017). Social networking sites and addiction: ten lessons learned. *Int J Environ Res Public Health*, 14(3), 311. doi:10.3390/ijerph14030311
- Küçükaya, B., Özdemir, B. ve Kahyaoğlu Süt, H. (2022). Hemşirelik öğrencilerinde sosyal medya kullanımı ile akademik başarı ve akademik öz yeterlik arasındaki ilişki. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 9(1), 31-41. doi:10.52880/sagakaderg.945297
- Müller, K., Dreier, M., Beutel, M., Duven, E., Giralt, S. ve Wölfling, K. (2016). A hidden type of internet addiction? Intense and addictive use of social networking sites in adolescents. *Computers in Human Behavior*, 55(A), 172-177. doi:10.1016/j.chb.2015.09.007
- Owen, F. ve Bugay, A. (2014). İletişim Becerileri Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 51-64.
- PsychGuides. (2018). Computer/internet addiction symptoms, causes and effects. 27 Temmuz 2022 tarihinde <https://www.psychguides.com/behavioral-disorders/computer-internet-addiction/> adresinden erişildi.
- Söğüt, S., Cangöl, E. ve Dinç, A. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 6(2), 272-280.
- Şahin, C. ve Yağcı, M. (2017). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - yetişkin formu: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18-1, 523-538.
- Taşlıyan, M., Hırlak, B. ve Harbalıoğlu, M. (2015). Duygusal zekâ, iletişim becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişki: üniversite öğrencilerine bir uygulama. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 2(3), 45-58.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). *Sosyal medyanın bağımlılığa etkisi*. 30 Temmuz 2022 tarihinde <https://alo191.saglik.gov.tr/TR-53773/sosyal-medyanin-bagimligiga-etkisi.html> adresinden erişildi.
- Thomas, D. (2018). Motivational beliefs, social media addiction, and interpersonal communication skill among international students in Thailand. *International Forum*, 21(2), 153-169.
- Tunç, H., Atay Doyğacı, A. ve Karadağ, M. (2020). Hemşirelikte sosyal medya kullanımı ve uluslararası derneklerin sosyal medya kullanımına ilişkin rehberlerinin incelenmesi. *Cerrahi Ameliyathane Sterilizasyon Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Dergisi*, 1(3), 39-53.

-
- Turgut, M., Kutlu, G. ve Mut, S. (2018). Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri ile sosyal medya kullanımları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 6(1), 185-205. doi:10.22139/jobs.361049
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021. 25 Temmuz 2022 tarihinde [1357](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437#:~:text=%C3%96zel%20ama%C3%A7%20kamu%20kurum%20ya,i%C3%A7in%20%51%2C5%20idi. adresinden erişildi.</p><p>Ünver, H., Benli, T. ve Ünver, Z. (2021). Sağlık profesyoneli adaylarında sosyal medya bağımlılığının nomofobiye etkisi. <i>Turkiye Klinikleri J Nurs Sci</i>, 13(3), 526-532. doi:10.5336/nurses.2020-79138</p><p>Wan Chik, W., Salamonson, Y., Everett, B., Ramjan, L., Attwood, N., Weaver, R., ...Davidson, P. (2012). Gender difference in academic performance of nursing students in a Malaysian University College. <i>International Nursing Review</i>, 59(3), 387-93. doi:10.1111/j.1466-7657.2012.00989.x</p><p>Wolniczak, I., Cáceres-DelAguila, J., Palma-Ardiles, G., Arroyo, K., Solís-Visscher, R., Paredes-Yauri, S., ...Bernabe-Ortiz, A. (2013). Association between Facebook dependence and poor sleep quality: A Study in a sample of undergraduate students in Peru. <i>PLoS One</i>, 8(3), e59087. doi:10.1371/journal.pone.0059087</p></div><div data-bbox=)